

Motion till riksdagen 2025/26:2508

av **Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)**

Tidsbegränsning för boutredningsmän

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en huvudregel om att boutredningsmannens uppdrag ska fullgöras inom skälig tid, normalt tolv månader, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa krav på enkel men regelbunden rapportering till dödsbodelägarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tydliggöra tingsrättens tillsynsansvar genom prövning av förlängningar och möjlighet att ingripa vid misskötsel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att säkerställa att endast personer med relevant juridisk och/eller ekonomisk kompetens förordnas, utan att kostnaderna för dödsboet blir orimliga, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När tingsrätten utser en boutredningsman får denne ett långtgående ansvar för ett dödsbo. Boutredningsmannen träder i dödsbodelägarnas ställe och ansvarar för att bouppteckningen upprättas, skulder regleras och tillgångar förvaltas fram till arvskifte.

Det är ett förtroendefullt uppdrag som direkt påverkar de anhöriga både känslomässigt och ekonomiskt.

I dag saknas tydliga regler för tidsramar, insyn och tillsyn. Det har lett till att dödsbon i vissa fall kan vara under utredning i flera år, med höga kostnader och fördröjt arv som följd. Anhöriga kan dessutom uppleva bristande insyn i processen, vilket undergräver förtroendet för rättssäkerheten.

Det behövs en balans mellan effektivitet, kostnadskontroll och rättssäkerhet. Därför bör boutredningsmannens uppdrag fullgöras inom skälig tid. Inom ett år bör ett uppdrag normalt kunna avslutas. I en utredning bör man också titta på om tingsrätten kan bevilja förlängning när särskilda skäl föreligger, exempelvis vid internationella tillgångar eller pågående rättsprocesser.

Boutredningsmannen bör ha skyldighet att lämna kortfattad information till dödsbodelägarna minst en gång per halvår. Rapporteringen ska avse vilka åtgärder som vidtagits och hur boets tillgångar förvaltas. Som exempel kan detta ske i en enkel skriftlig form för att inte belasta vare sig boutredningsmannen eller dödsboet med onödig administration.

Tingsrätten bör ges ansvar för att pröva begäran om förlängning av uppdraget och kunna ingripa vid uppenbar misskötsel. På så sätt skapas nödvändig tillsyn utan att kräva omfattande nya resurser.

Endast personer med relevant juridisk och/eller ekonomisk kompetens bör kunna utses. Detta garanterar kvalitet och rättssäkerhet. Samtidigt bör regleringen utformas så att dödsboet inte belastas med onödigt höga arvoden, särskilt i enklare ärenden.

Genom att införa tydliga tidsramar, regelbunden information och proportionerlig tillsyn skapas en tryggare process för anhöriga, effektivare hantering av dödsbon, ökat förtroende för rättssystemet, och rättssäkerhet utan onödiga kostnader.

Vid kombination av tydligare tidsramar med flexibilitet, stärkt insyn för dödsbodelägarna och en proportionerlig tillsyn skapas ett system som är både rättssäkert och praktiskt fungerande.

En boutredningsman ges ett stort förtroende av staten. Det är därför rimligt att staten också ställer tydliga men balanserade krav på hur detta förtroende ska förvaltas.